

Список використаних джерел:

1. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 38 “Нематеріальні активи” : станом на 01.01.2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/929_050.

JEL D61

Михайлова Наталія Вікторівна

*к.е.н., доцент кафедри фінансів та банківської справи
Полтавського університету економіки і торгівлі
м. Полтава, Україна*

Михайленко Василь Миколайович

*магістр
Полтавського університету економіки і торгівлі
м. Полтава, Україна*

ПОКАЗНИКИ АНАЛІЗУ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Розглядаються теоретичні основи аналізу ділової активності підприємства, а також наведений перелік коефіцієнтів ділової активності, за допомогою яких підприємство може визначити свою економічну стійкість та ефективність фінансової діяльності.

Ключові слова: ділова активність, оцінка, аналіз, коефіцієнти.

Ділова активність – це комплексна характеристика діяльності підприємства, яка містить в собі оцінку ступеня напруженості використання ресурсів. Ділова активність підприємства характеризується, перш за все, ефективністю використання виробничих ресурсів і стійкістю економічного зростання. Аналіз ділової активності здійснюється за якісними і кількісними показниками. До якісних показників належать:

- розмір ринку збуту продукції;
- наявність продукції, яка йде на експорт;
- імідж підприємства та його клієнтів;
- конкурентоспроможність підприємства і продукції.

Кількісна оцінка ділової активності може бути здійснена за такими етапами:

- дослідження динаміки і співвідношення темпів зростання абсолютних показників згідно з «золотим правилом економіки» полягає в тому, що прибуток повинен зростати більш високими

темпами, ніж обсяг реалізації продукції та вартість майна підприємства;

- вивчення значень і динаміки відносних показників, які характеризують рівень ефективності використання авансованих і спожитих ресурсів підприємства;

- вивчення значень і динаміки показників рентабельності, які характеризують відносну дохідність підприємства;

- аналіз коефіцієнтів стійкого зростання підприємства [1, с. 141].

О. О. Кухарева, М. В. Корнеєв розглядають ділову активність невід'ємно від конкурентоспроможності підприємства, при цьому конкурентоспроможність товару, на погляд науковців, є одним із критеріїв ділової активності поряд із ефективністю менеджменту, ефективністю маркетингової діяльності та ефективністю фінансової діяльності підприємства. Наведені критерії характеризуються показниками, що враховують стан конкурентів, споживачів, фактори впливу. При цьому для оцінки ділової активності пропонується визначати інтегральний (комплексно-комбінований) показник, який включає такі групи показників:

- ефективності виробничої діяльності: коефіцієнти рентабельності, показник продуктивності праці, витрат на одиницю продукції, оборотності основних засобів;

- фінансового положення: коефіцієнти ліквідності, оборотності;

- ефективності організації збуту та просування товару: комерційна активність підприємства, коефіцієнт завантаження виробничих потужностей, ефективність реклами та засобів стимулювання збуту;

- конкурентоспроможності товару: якість товару (функціональність, естетичність, ергономічність, екологічність, надійність, довговічність, рівень стандартизації та уніфікації, якість виготовлення, якість матеріалів), якість обслуговування (гарантійне обслуговування, ефективність методів продажу, ступінь інформування покупців, ступінь надання послуг) і ціна товару [4, с.114].

Крім того, ділова активність оцінюється на основі:

- темпових показників сукупного капіталу, обсягу реалізації і прибутку;

- коефіцієнту стійкості економічного зростання, що представляє собою чотирьохфакторну модель;

- аналізу ефективності використання ресурсів підприємства (матеріальних, трудових і фінансових) [2, 768 с].

Аналіз ділової активності підприємства здійснюється шляхом розрахунку таких основних показників (коефіцієнтів):

- коефіцієнт оборотності активів;

- коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості;
- коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості;
- строк погашення дебіторської та кредиторської заборгованостей;
- коефіцієнт оборотності матеріальних запасів;
- тривалість фінансового циклу;
- коефіцієнт оборотності основних засобів (фондовіддача);
- період обороту чистого робочого капіталу;
- коефіцієнт оборотності чистого робочого капіталу;
- коефіцієнт оборотності власного капіталу.

Найбільш інформативні аналітичні висновки формуються в результаті зіставлення темпів зміни показників. У цьому зв'язку оптимальним є співвідношення таких темпових показників:

$$100\% < T_{ск} < T_p$$

Де $T_{ск}$ – темп зміни сукупного капіталу, авансованого у діяльність підприємства;

T_p – темп зміни обсягів реалізації продукції;

$T_{п}$ – темп зміни прибутку.

Перша нерівність означає, що економічний потенціал підприємства зростає, тобто розширюються масштаби його діяльності.

Друга нерівність вказує на те, що порівняно зі збільшенням економічного потенціалу обсяг реалізації підвищується вищими темпами, тобто ресурси комерційної організації використовуються ефективніше, підвищується рівень віддачі з кожної грошової одиниці, вкладеної в компанію.

Із третьої нерівності видно, що прибуток зростає випереджаючими темпами, що свідчить про відносне зниження витрат виробництва й обігу як результату дій, спрямованих на оптимізацію технологічного процесу та взаємовідносин з контрагентами [3, с.346].

Але можливі і відхилення від цієї ідеальної залежності, які не завжди необхідно розглядати як негативні. Причинами порушення системи нерівностей можуть бути: освоєння нових перспективних напрямків застосування капіталу, реконструкція та модернізація діючих виробництв, запровадження продуктивних нововведень тощо. Така діяльність завжди пов'язана зі значними вкладеннями фінансових ресурсів, які порушують наведене співвідношення показників, але не свідчать про зниження ділової активності підприємства.

Для прийняття ефективних управлінських рішень і оцінювання впливу середовища, в якому функціонує підприємство, необхідно постійно здійснювати пошук оптимальних взаємозв'язків між набором економічних ресурсів і кількістю економічних благ, які виробляються за допомогою цих ресурсів [5, с.214]. У цьому контексті значення

аналізу ділової активності полягає у формуванні економічно обгрунтованої оцінки ефективності й інтенсивності використання ресурсів підприємства й у виявленні резервів їхнього залучення.

Отже, можна зробити висновок, що ділова активність підприємства – це багатоаспектна категорія, для оцінки якої потрібна повна інформація про господарську діяльність підприємства, стан товарного ринку тощо. Таким чином, аналіз та оцінка ділової активності полягає у дослідженні можливості підприємства мобілізувати з різних джерел фінансові ресурси, а також ефективно їх використовувати, забезпечуючи зростання прибутку та капіталу.

Список використаних джерел:

1. Дяченко І.І. Методичне забезпечення аналізу ділової активності підприємства / І.І. Дяченко // Управління розвитком. – 2014. – 10(173) – С. 140- 142.
2. Ковалёв В.В. Введение в финансовый менеджмент : учеб. пособие. / В.В. Ковалёв. – Москва : Финансы и статистика, 2001. – 768 с.
3. Коробов М.Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств : навч. посіб. / М.Я. Коробов. – Київ : Т-во "Знання", КОО, 2000. – 378 с.
4. Кухарева О.О. Методика інтегральної оцінки рівня ділової активності промислового підприємства / О.О. Кухарева, М.В. Корнєєв // Економічний простір. – 2008. – №16. – С. 114 – 122.
5. Цал-Цалко Ю.С. Фінансова звітність підприємства та її аналіз : навч. посіб. / Ю.С. Цал-Цалко. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Київ : ЦУЛ, 2002. – 360 с.

JEL E52

Міщенко Світлана Володимирівна

*д.е.н., доцент, завідувач кафедри фінансів і кредиту
ДВНЗ «Університет банківської справи»
м. Київ, Україна*

МЕХАНІЗМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ РИНКУ ПОХІДНИХ ФІНАНСОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ В УКРАЇНІ

Досліджено особливості та механізми функціонування ринку похідних фінансових інструментів в Україні. Обгрунтовано основні напрями та перспективи їх використання з метою розвитку фінансового ринку та хеджування фінансових ризиків. Запропоновано підходи до удосконалення організації розрахунків і виконання угод щодо зобов'язань з базовими активами.